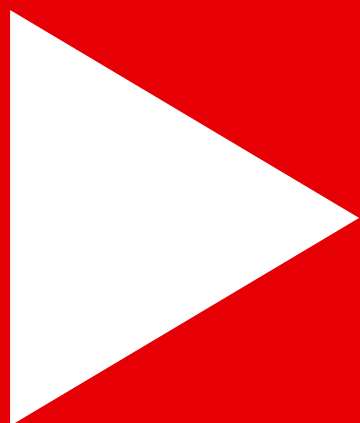

Ochrona małoletnich w audiowizualnych usługach medialnych na żądanie

Projekt współfinansowany ze środków
Ministerstwa Administracji i Cyfryzacji:

Ministerstwo
Administracji
i Cyfryzacji

Ministerstwo
Administracji
i Cyfryzacji

Partner projektu:

Wydawca:

Interactive Advertising Bureau istnieje na polskim rynku interaktywnym, technologicznym i reklamowym od 2000 roku. Od 2007 roku działa jako Związek Pracodawców Branży Internetowej IAB Polska. Wśród członków związku znajdują się m.in. największe portale internetowe, sieci reklamowe, domy mediowe i agencje interaktywne.

Jednym z ważniejszych zadań związku jest szeroko pojęta edukacja rynku w zakresie metod wykorzystania internetu. IAB Polska ma za zadanie informować o jego potencjale reklamowym, pokazywać skuteczne rozwiązania, tworzyć i prezentować standardy jakościowe, uświadamiać klientom, czego powinni oczekiwać od tego medium i od rynku usług internetowych oraz jakie wymagania powinni stawiać agencjom świadczącym te usługi. Działania związku mają tworzyć forum prezentacji najnowszych światowych publikacji, dotyczących efektywnego wykorzystania medium XXI wieku.

Kontakt w sprawach merytorycznych:

Aneta Gąsiorek
Dyrektor ds. Rozwoju
a.gasiorek@iab.org.pl

Aleksandra Wójcik
Project Manager
a.wojcik@iab.org.pl

Kontakt dla mediów:

Szymon Kuc
Koordynator ds. marketingu i PR
s.kuc@iab.org.pl

Konsultacja i opieka redakcyjna:

Joanna Pomorska

SPIS TREŚCI

Przedmowa.....	4
Wprowadzenie.....	6
Rozwój dzieci i młodzieży a bezpieczeństwo w internecie....	8
Ochrona małoletnich w serwisach VoD.....	12
Bezpieczne oazy w polskim internecie.....	14
Zagrożenia internetowe w oczach dzieci i rodziców.....	16
Dostęp najmłodszych do szkodliwych treści online.....	18
Skuteczna ochrona – odpowiednie narzędzia i edukacja.....	20
Kodeks Dobrych Praktyk.....	22

Włodzimierz Schmidt

Prezes IAB POLSKA

Przedmowa

O autorze

*Absolwent Politechniki Poznańskiej.
Od stycznia 2013 r. Prezes Związku Pracodawców Branży Internetowej IAB Polska.
Związany z branżą marketingową od ponad 20 lat. Wcześniej pracował m.in. w Kraft Foods, Bols i AIG Amplico Life i Leaf.
Był także dyrektorem zarządzającym agencji brandingowej Lothar Böhm i szefem firmy technologicznej effectiBI.
Jest członkiem zarządu IAB Europe oraz Rady Reklamy.*

W dniu 26 czerwca 2014 r. uchwałą Zarządu Związku Pracodawców Branży Internetowej IAB Polska został przyjęty *Kodeks Dobrych Praktyk* dotyczący szczegółowych zasad ochrony małoletnich w audiowizualnych usługach medialnych na żądanie. *Kodeks*, który powstał w celu zapewnienia skutecznej ochrony małoletnich przed szkodliwymi dla nich treściami, uwzględnia możliwości techniczne i stopień szkodliwości audycji lub innych przekazów dla małoletnich w poszczególnych kategoriach wiekowych oraz specyfikę audiowizualnych usług medialnych na żądanie. Dokument został w dniu 8 lipca br. zaprezentowany podczas posiedzenia Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji i został przez nią zaakceptowany.

Nasza samoregulacja została stworzona zgodnie z polskim prawem, ale przede wszystkim z zaleceniami zawartymi w *Dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/13/UE*, w myśl których należy podjąć odpowiednie działania zapewniające skuteczną ochronę przed dostępem małoletnich do

treści zagrażających ich prawidłowemu rozwojowi przy zachowaniu podstawowego prawa do wolności słowa. Zgodnie z podpisanym dokumentem publicznie udostępnianie usługi na żądanie, w ramach której w katalogu dostępne są treści nieodpowiednie dla nieletnich odbiorców, może odbywać się tylko i wyłącznie przy zastosowaniu zabezpieczeń technicznych, skutecznie weryfikujących pełnoletność odbiorcy.

Przedsiębiorstwa reprezentowane przez IAB Polska z całą pewnością nie koncentrują swoich działań na wymienionych w *Kodeksie* treściach, w szczególności mających charakter pornograficzny czy zawierających elementy przemocy. W swojej organizacji skupiamy znanych i poważanych wydawców, w których zasobach treści niepożądane dla małoletnich mogą pojawiać się sporadycznie, jako przypadkowy element konkretnej pozycji filmowej (np. horrorów). Jako branża zdajemy sobie jednak sprawę, jak ważne są te kwestie dla prawidłowego rozwoju naszej młodzieży, dlatego też uznaliśmy, że największa organizacja skupiająca podmioty internetowe powinna dać dobry przykład innym i wyszliśmy z inicjatywą samoregulacji w tym obszarze. Naszym zdaniem, wprowadzenie samoregulacji to wiarygodny przekaz, który skutecznie przemówi również do tych wydawców, którzy takie treści publikują i spowoduje, że i oni zaczną bardziej świadomie podchodzić do kwestii bezpieczeństwa dzieci.

W naszej inicjatywie wyszliśmy z założenia, że w świecie i realiach demokratycznych, samoregulacja jest idealnym rozwiązaniem, znacznie skuteczniejszym od polityki zakazów czy nakazów. Żadne narzucone reguły nie przemówią bowiem do przedsiębiorców tak dobitnie, jak wypracowane przez nich same rozwiązania, w które wierzą, które rozumieją i popierają. Do współpracy przy tworzeniu *Kodeksu* z łatwością pozyskaliśmy największych i najbardziej liczących się wydawców treści VoD w Polsce. Udowodnili oni w ten sposób, jak bliska jest im etyka ich biznesu i świadomość wpływu nieodpowiednich treści na młode, rozwijające się umysły. Pomysł *Kodeksu* spotkał się następnie z bardzo życzliwym przyjęciem samej Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji oraz Ministerstwa Administracji i Cyfryzacji. Instytucje te wykazały się ogromnym zrozumieniem regulowanej

w *Kodeksie* problematyki i bez wahania zdecydowały się na wspólne z IAB Polska rozwiązywanie tych społecznych wyzwań.

Jesteśmy przekonani, że dzięki zgodnej współpracy środowisk legislacyjnych z reprezentowanym przez nas biznesem internetowym, będziemy w przyszłości w stanie stawić czoło większości wyzwań tego typu. *Kodeks Dobrych Praktyk* pokazuje bowiem dojrzałość polskiej branży cyfrowej i chęć do aktywnego i samodzielnego rozwiązywania ważnych dla wszystkich internautów tematów. Udowodniliśmy że potrafimy porozumieć się w imię wyższych wartości, a IAB Polska stanowi świetną platformę do takich rozmów i inicjowania tego typu akcji.

Andrzej Halicki

Minister Administracji i Cyfryzacji

Wprowadzenie

O autorze

Funkcję ministra administracji i cyfryzacji pełni od 22 września 2014 roku.

Ukończył studia na Wydziale Handlu Wewnętrznego SGPiS (współcześnie SGH) w dziedzinie ekonomiki transportu lotniczego.

W latach 1990–92 pełnił funkcję rzecznika prasowego oraz członka władz krajowych Kongresu Liberalno-Demokratycznego.

Podczas I kadencji Sejmu był rzecznikiem prasowym Klubu Parlamentarnego KLD.

Był szefem działu spraw publicznych, a następnie dyrektorem w amerykańskiej agencji Burson-Marsteller. W 1993 pełnił funkcję doradcy ministra przekształceń własnościowych, a rok później był rzecznikiem Programu Powszechnej Prywatyzacji.

Był także członkiem Rady Krajowej Unii Wolności. Od 2001 roku należy do Platformy Obywatelskiej. Prowadził stworzoną przez siebie agencję GGK Public Relations działającą w ramach międzynarodowej agencji Lowe GGK, należącej do największej światowej sieci reklamowej IPG (InterPublic Group of Companies). W 2007 roku rozstał się z firmą zostając posłem zawodowym. W styczniu 2012 roku został Wiceprzewodniczącym Zgromadzenia Rady Europy

Rewolucja cyfrowa, z którą obecnie mamy do czynienia, daje ogromne możliwości i szanse rozwoju dla wszystkich, także dla najmłodszych. Dzieci coraz wcześniej zaczynają korzystać z komputerów i internetu, a smartfony i tablety stają się codziennymi towarzyszami ich życia. Dzięki internetowi mamy dostęp do ogromnych zasobów informacyjnych, umożliwiających samodoskonalenie czy rozwój pasji i zainteresowań. Musimy jednak pamiętać, że sieć niesie za sobą potencjalne zagrożenia. Dzieci traktują sieć jako naturalne środowisko i nie zawsze zdają sobie sprawę z istniejących niebezpieczeństw. Sami dorośli również nie zawsze wiedzą, jak chronić swoich podopiecznych i jak ich wspierać w odpowiedzialnym poruszaniu się w cyfrowym świecie. Całkowite odseparowanie dziecka od sieci nie jest żadnym rozwiązaniem, powiem więcej – jest to nawet niemożliwe. Szybki rozwój technologiczny wymusza posiadanie odpowiednich umiejętności informatycznych, bez których trudne będzie funkcjonowanie w przyszłości. Trzeba zatem zadbać o zapewnienie młodemu użytkownikowi internetu odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa.

Niniejsza publikacja jest rezultatem obecnie podejmowanych w Polsce działań mających na celu ochronę dzieci i młodzieży przed nieodpowiednimi treściami w internecie, w tym w audiowizualnych usługach medialnych dostępnych na żądanie. Przyjęcie *Kodeksu dobrych praktyk w sprawie szczególnych zasad ochrony małoletnich w audiowizualnych usługach medialnych na żądanie*, pozwoli chronić dzieci i młodzież przed dostępem do audycji lub innych przekazów zagrażających ich fizycznemu, psychicznemu lub moralnemu rozwojowi. Chcemy chronić dzieci przed treściami pornograficznymi lub w sposób nieuzasadniony eksponującymi przemoc. Sygnowanie *Kodeksu* przez dostawców usług VoD jest wyrazem ich świadomości i zaangażowania w ochronę małoletnich.

Przy okazji wydania niniejszego *Kodeksu* należy docenić formę jego przygotowania. Opracowanie jest przykładem samoregulacji świadomych przedsiębiorców. Od skuteczności działań wynikających z przyjętego *Kodeksu* zależeć może wypracowanie przyszłych modeli współpracy i polityki w tym obszarze.

Dla skutecznej ochrony przed szkodliwymi treściami w internecie i ryzykownymi zachowaniami jego użytkowników konieczne jest podejmowanie licznych działań, w tym przede wszystkim edukacyjnych. Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji jest zaangażowane w przedsięwzięcia mające na celu ochronę dzieci i młodzieży przed niebezpieczeństwami płynącymi z sieci. Szeroko wspieramy działania organizacji pozarządowych poprzez przyznawanie dotacji Ministerstwa na realizację zadań publicznych, których celem jest ochrona dzieci i młodzieży w cyberprzestrzeni. W ramach tych działań w 2013 r. opracowanych zostało wiele materiałów edukacyjnych adresowanych zarówno do dzieci, opiekunów, jak i nauczycieli, przeprowadzono kampanie informacyjne oraz szkolenia. Kontynuujemy to, czego wyrazem jest m. in. niniejsza publikacja. Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji prowadzi działania również w ramach Projektu *System Informacyjny o infrastrukturze szerokopasmowej i portal Polska Szerokopasmowa (Projekt SIPS)*. W ramach tego projektu w 2013 i 2014 r. organizowane były spotkania informacyjno-doradcze dla rodziców i dzieci na temat bezpieczeństwa w internecie, które odbywały się przede wszystkim na terenach słabo zurbanizowanych, w szkołach, świetlicach lub domach kultury. Przygotowaliśmy cykl pięciu filmów animowanych promujących zasady bezpiecznego korzystania z internetu – *Dzieciaka i Loco przygody w sieci*. Filmy, adresowane przede wszystkim do najmłodszych widzów, przedstawiają problematykę wirusów, spamu, łańcuszków, uzależnienia od sieci oraz konsekwencje nieprzemyślnych zachowań w sieci.

Działania na rzecz bezpieczeństwa dzieci i młodzieży w sieci będą przez Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji kontynuowane. Inicjatywy przyniosą konkretne efekty w świadomości użytkowników internetu. Nie lekceważmy, ale także nie idealizujemy i nie demonizujemy zagrożeń. Pokazujemy i uczymy jak ustrzec się przed nimi. Wspierajmy rozwój internetu i w adekwatny sposób reagujmy na zagrożenia.

Barbara Turowska

Dyrektor Departamentu Monitoringu
Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji

Rozwój dzieci i młodzieży a bezpieczeństwo w internecie

O autorze

Od czerwca 2012 r. Dyrektor Departamentu Monitoringu Biura Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji. Od 1993 do 2011 roku związana z francuską spółką Telediffusion de France (TDF). Na początku, podczas procesu wejścia spółki na polski rynek, jako konsultant, potem, przez 18 lat jako członek zarządu, zajmujący się m. in. regulacjami rynkowymi w dziedzinie mediów i telekomunikacji.

***Pomóżmy dzieciom, by każdy z nich
stał się tym, kim stać się może.***

Janusz Korczak

Gdyby Janusz Korczak, którego słowa posłużyły za motto do niniejszego artykułu, żył i pracował dzisiaj, na pewno przez pomoc należną dzieciom ze strony dorosłych w celu prawidłowego rozwoju i osiągania sukcesów na miarę ich talentów i wrażliwości, rozumiałby także ochronę najmłodszych przed szkodliwymi następstwami brutalnych treści, zawierających w szczególności przemoc i pornografię, które czyhają na nie w tzw. „nowych mediach”, a zwłaszcza w internecie.

Od kilku dziesięcioleci internet nie przestaje nas zadziwiać swoimi niezmierzonymi zasobami oferującymi fantastyczny dostęp do informacji, rozrywki i wiedzy, ale od jakiegoś czasu coraz lepiej rozumiemy też, że właściwa ocena fenomenu internetu i jego wpływu na kolejne pokolenia społeczeństw nie jest możliwa bez uwzględnienia zagrożeń, jakie global-

na sieć stanowi dla dzieci i młodzieży. Wyniki coraz liczniejszych badań prowadzonych przez wiele wyspecjalizowanych ośrodków są zgodne – ponad 70% dzieci trafia w internecie na materiały pornograficzne, około połowa na materiały z brutalnymi scenami, a 30% na takie, które propagują przemoc i nietolerancję. Z ekspertyz prowadzonych przez Krajową Radę Radiofonii i Telewizji wynika, że – w opinii rodziców dzieci w wieku od 5 do 15 lat – najczęstszym niebezpieczeństwem kryjącym się w sieci, jest łatwość z jaką dzieci mogą mieć kontakt z materiałami pornograficznymi. W rzeczywistym świecie potrafimy ochronić je przed takimi treściami, widzimy bowiem jakie czytają książki i jakie oglądają filmy. Jednak w internecie wystarczy kilka kliknięć myszką, często niezamierzonych, aby bez najmniejszego problemu, zupełnie na to nieprzygotowane dziecko natrafiło na film pornograficzny. Dodatkowo, podmioty udostępniające pornografię w internecie są zainteresowane wyłącznie zyskiem, jaki mogą osiągnąć, czyli tym, by pornografia trafiła do jak największej liczby użytkowników. Świadomi tego rodzice, nauczyciele, instytucje publiczne i organizacje pozarządowe, dbający by internet był miejscem bezpiecznym dla dzieci, zdają sobie zatem sprawę z tego, że przeciwnik jest bezwzględny i pozbawiony skrupułów.

Rok 2013 przyniósł, wraz z pełną implementacją *Dyrektywy Audiowizualnej*, poszerzenie kompetencji Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji o nadzór nad audiowizualnymi usługami medialnymi na żądanie. Ustawodawca wyznaczył wprawdzie dla tego sektora ramy regulacyjne mniej restrykcyjne niż w odniesieniu do usług linearnych, uznał jednakże ochronę małoletnich przed treściami mogącymi mieć negatywny wpływ na ich rozwój za jedno z najistotniejszych zadań regulatora. Warto podkreślić, że KRRiT jest jedynym urzędem, który choć w ograniczonym przez prawo wymiarze, jest wyposażony w narzędzia umożliwiające egzekwowanie elementarnych reguł, według których mogą być udostępniane usługi audiowizualne na żądanie (należy do nich obowiązkowe oznaczanie treści zgodnie z kategoriami wiekowymi dzieci oraz zakaz udostępniania treści pornograficznych i zawierających sceny przemocy bez skutecznych zabezpieczeń technicznych). Śledząc rynek i ofertę dostawców audiowizualnych usług medialnych na żądanie bardzo szybko zrozumieliśmy, że

obok działań nadzorujących, konieczne jest prowadzenie szerokiej debaty społecznej na temat sposobów ochrony dzieci przed szkodliwymi dla nich treściami tak, aby poprzez informowanie i kształcenie odbiorców systematycznie podnosić umiejętności w zakresie prawidłowego i bezpiecznego korzystania z usług medialnych wśród młodego pokolenia. Kolejnym warunkiem koniecznym dla osiągnięcia sukcesu jest – w naszej opinii – ścisła i partnerska współpraca regulatora ze środowiskami biznesowymi, czyli z dostawcami treści wideo na żądanie.

Zdawaliśmy sobie sprawę, że projekty samoregulacyjne, których celem jest propagowanie właściwych praktyk i postaw etycznych w biznesie, nie mają w Polsce bogatej tradycji, jednak od początku obowiązywania nowych regulacji, przez ponad rok regulator i przedsiębiorcy dostarczający treści audiowizualne przez internet zrzeszeni w IAB Polska, prowadzili rozmowy na temat katalogu skutecznych zabezpieczeń technicznych, które uniemożliwią odbiorcom małoletnim dostęp do treści przeznaczonych wyłącz-

nie dla dorosłych. Jesienią 2014 r. KRRiT zapoznała się z opracowanym przez środowisko biznesowe *Kodeksem Dobrych Praktyk*, pozytywnie oceniła proponowane w nim zabezpieczenia, które zostały uznane za skuteczne i przyjęła całość *Kodeksu* do akceptującej wiadomości. Pomimo że *Kodeks* jest sygnowany jedynie przez polskich dostawców treści, co sprawia, że dotyczy jedynie części problemów związanych z ochroną dzieci w internecie, nie sposób nie docenić tych wysiłków. Są one ważne także dlatego, że w trakcie trwających od 2013 r. prac, odbyło się wiele konsultacji, spotkań, konferencji i seminariów z udziałem ekspertów, instytucji publicznych i organizacji pozarządowych, które odegrały istotną rolę w podnoszeniu poziomu edukacji medialnej.

Nikt nie może jednak dzisiaj uznać, że dzieło jest zakończone. *Kodeks Dobrych Praktyk* w sprawie technicznych zabezpieczeń przed treściami szkodliwymi dla dzieci stanowi jedynie mały krok w dobrym kierunku. Internet, który nie wie co to granice państw czy kontynentów, nadal pozostaje groźny dla najmłodszych. Jednym z ostatnich badań prowadzonych w biurze KRRiT był monitoring mający na celu zidentyfikowanie nielegalnych serwisów oferujących treści pornograficzne, które (oczywiście!) nie istnieją w rejestrach urzędu, a które są polskimi spółkami, bądź korzystają z polskich serwerów i jako takie powinny przestrzegać przepisów polskiego prawa, tj. co najmniej powinny zabezpieczyć swoją ofertę za pomocą właściwych środków technicznych. Przedmiotowym badaniem objęto 56 684 stron zawierających pornografię, które po weryfikacji ujawniły 2 489 domen głównych. Po dalszej weryfikacji, ostatecznie wskazano ponad 600 domen zawierających treści pornograficzne, które posiadały adres IP przypisany do terytorium Polski i/lub były zarejestrowane przez polską firmę lub organizację. Dodatkowo, wśród tych stron znajdowało się ponad 400 domen, które w rankingach internetowych są, niestety, bardzo dobrze pozycjonowane, a trzy z serwisów pornograficznych posiadały końcówkę adresu „edu.pl”! KRRiT uznała, że wyniki tego badania są zatrażające, dlatego kontynuuje prace mające na celu stanowcze wyegzekwowanie prawa w stosunku do podmiotów prowadzących niechlubną działalność z terytorium Polski.

Po dokładnym wyjaśnieniu i uporządkowaniu statusu wymienionych 600 polskich serwisów udostępniających pornograficzne treści wideo, w dalszym ciągu nie będziemy mogli uznać, że dzieło zostało zakończone, wykonamy jednak kolejny krok w dobrym kierunku.

Należy podkreślić, że Polska nie jest ani odosobniona, ani osamotniona w swoich poszukiwaniach właściwych, a przede wszystkim skutecznych, rozwiązań, które poprawiają poziom bezpieczeństwa dzieci w internecie. KRRiT korzysta z doświadczeń innych krajów europejskich i dzieli się własnymi poprzez aktywne uczestnictwo w pracach różnych gremiów unijnych, dla których ochrona dzieci stanowi priorytet najwyższej wagi. ERGA, czyli grupa europejskich regulatorów audiowizualnych, pracująca przy Komisji Europejskiej, ma w swojej agendzie na lata 2014/2015 przegląd narzędzi regulacyjnych wykorzystywanych w różnych krajach i problemów, których istniejące prawo nie jest w stanie rozwiązać. Wskazane zostaną kierunki dyskusji nad taką ewolucją rozwiązań prawnych na poziomie europejskim, aby uwzględniały powszechne dzisiaj korzystanie z tzw. „małych i dużych” ekranów, czyli zarówno z urządzeń tradycyjnych, jak i mobilnych. Komisja Europejska przyznaje, że najistotniejszym problemem i najtrudniejszym do rozwiązania jest zakres terytorialny obowiązywania istniejących przepisów dotyczących usług świadczonych drogą internetową. Praktyka pokazuje, że wiele podmiotów kierujących swe usługi do użytkowników w poszczególnych krajach europejskich jest zarejestrowanych poza granicami Unii Europejskiej, co skutkuje tym, że pozostają poza jurysdykcją europejską. Podmioty te, niestety, często działają zgodnie z przepisami kraju, w którym mają zarejestrowaną działalność, ale niezgodnie z prawodawstwem europejskim.

Paweł Gruszecki

Radca prawny

TML kancelaria Gruszecki

Ochrona małoletnich w serwisach VoD

O autorze

Radca prawny i założyciel TML kancelaria Gruszecki. Ekspert Związku Pracodawców Branży Internetowej Interactive Advertising Bureau IAB Polska m.in. w dziedzinie prac legislacyjnych w zakresie implementacji Dyrektywy o prawach konsumentów, Dyrektywy o audiowizualnych usługach medialnych oraz nowelizacji ustawy Prawo telekomunikacyjne.

W pierwszej kolejności należy podkreślić, że przyjęty przez IAB Polska *Kodeks Dobrych Praktyk ws. szczegółowych zasad ochrony małoletnich w audiowizualnych usługach medialnych na żądanie* (dalej *Kodeks*) stanowi podstawowy **instrument samoregulacji**, która: (a) została dobrowolnie ustanowiona przez przedstawicieli polskiej branży dostawców audiowizualnych usług medialnych na żądanie (pojęcie zdefiniowane pośrednio w art. 4 punkt 4) oraz punkt 6a) *Ustawy o radiofonii i telewizji* – dalej u.r.t.) oraz (b) dotyczy szczegółowych warunków faktycznych, jakim odpowiadać muszą zabezpieczenia techniczne lub inne odpowiednie środki, mające na celu ochronę małoletnich przed odbiorem audycji lub innych przekazów, o których mowa w art. 18 ust. 4 u.r.t., czyli takich audycji i przekazów, które zagrażają fizycznemu, psychicznemu lub moralnemu rozwojowi małoletnich, w szczególności zawierających treści pornograficzne lub w sposób nieuzasadniony eksponujących przemoc.

Co istotne, realizacja powstałego przez przyjęcie i wdrożenie powyższego instrumentu **systemu samoregulacyjnego** jest również nadzorowana przez samą branżę dostawców audiowizualnych usług medialnych na żądanie. W przypadku bowiem stwierdzenia przez IAB Polska poważnego naruszenia *Kodeksu* przez jego stronę, odpowiedni organ/ciało IAB Polska albo osoba/osoby przez niego wyznaczone poinformują Stronę o stwierdzonym fakcie naruszenia, wyznaczając jednocześnie odpowiedni termin na ustosunkowanie się do zarzutów i/lub usunięcie naruszenia. W konsekwencji kwestie bieżącego nadzoru nad przestrzeganiem *Kodeksu* oraz orzekanie w sprawach stwierdzonych naruszeń powierzono Sądowi Koleżeńskiemu IAB Polska, który jest niezawisłym ciałem składającym się z ekspertów w obszarze związanym z przedmiotem *Kodeksu*.

Rolą instytucji publicznych – Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji (KRRiT) oraz ministra właściwego do spraw informatyzacji – w omawianym systemie samoregulacyjnym jest przede wszystkim jego wspieranie (np. poprzez promocję), co jest zgodne z art. 3a ust. 2 u.r.t. W myśl powyższego przepisu bowiem KRRiT, we współpracy z ministrem właściwym do spraw informatyzacji, inicjuje, wspiera i promuje powstawanie kodeksów dobrych praktyk, które mogą dotyczyć m.in. zabezpieczeń technicznych lub innych odpowiednich środków, stosowanych w trakcie świadczenia audiowizualnych usług medialnych na żądanie w celu ochrony małoletnich przed określonymi audycjami oraz przekazami.

Kolejną cechą charakterystyczną omawianego systemu jest jego **komplementarność** wobec przepisów obowiązującego prawa. Należy bowiem pamiętać o tym, że w razie braku jego ustanowienia lub braku skuteczności, a nawet pomimo niezaimplementowania powyższych przesłanek, KRRiT, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw informatyzacji, może na podstawie wykładni językowej art. 47e ust. 3 u.r.t. samodzielnie określić ww. warunki zabezpieczeń technicznych w drodze rozporządzenia. Wydanie rozporządzenia jest jednak w analizowanym przypadku fakultatywne, więc biorąc pod uwagę treść przepisu ww. art. 3a u.r.t., należałoby uznać, że intencją ustawodawcy było wprowadzenie możliwości wydania rozporządzenia dopiero w przypadku braku opracowania odpowiednich regulacji przez branżę.

Należy zauważyć, że zawarte w *Kodeksie* założenia systemu przewidują tylko **doprecyzowanie** nałożonego na dostawców audiowizualnych usług medialnych na żądanie obowiązku publicznoprawnego, o którym mowa w art. 47e ust. 1 u.r.t., poprzez stwierdzenie, że zostanie on zrealizowany jeżeli ww. dostawcy wprowadzą odpowiednie systemy zabezpieczające, w ramach których będzie wymagane: (a) podanie przez usługobiorcę danych karty kredytowej np. w celu sprawdzenia jej ważności, preautoryzacji lub tymczasowego zablokowania symbolicznej kwoty środków (np. jednorazowo na etapie rejestracji usługobiorcy lub każdorazowo na etapie logowania się lub zapoznawania się przez usługobiorcę z daną treścią nieodpowiednią) i/lub uiszczenie płatności (np. jednorazowych, abonamentowych, przy pierwszej próbie dostępu do treści nieodpowiedniej przez danego usługobiorcę) za dostęp do treści nieodpowiednich (za pomocą karty kredytowej, bankowego przelewu elektronicznego lub innego równoważnego rozwiązania) lub (b) uzależnienie uzyskania przez usługobiorcę dostępu do treści nieodpowiednich od skutecznej weryfikacji pełnoletności usługobiorcy.

Ponadto, w miarę możliwości technicznych, strona ww. kodeksu może również dobrowolnie ustawić, w ramach serwisu oferującego audiowizualne usługi medialne na żądanie, tzw. tryb bezpieczny, polegający na tym, że w katalogu (w wyniku uprzedniego filtrowania) będą wyświetlane tylko takie audycje i przekazy, które nie stanowią treści nieodpowiednich. Dezaktywacja trybu bezpiecznego następowałaby po wpisaniu np. kodu PIN (ciąg znaków alfanumerycznych) lub zastosowaniu innego równoważnego rozwiązania.

Podsumowując, należy wskazać, że zasadniczym celem ustanowienia omawianego systemu było zapewnienie przedsiębiorcom wsparcia w postaci: (a) podania przykładowych rozwiązań realizacji spoczywającego na nich obowiązku ustawowego (tj. art. 47e ust. 1 u.r.t.) oraz (b) wprowadzenia przejrzystych instrumentów weryfikacji w zakresie tego czy ww. obowiązek jest rzeczywiście spełniany. Powyższe miało przede wszystkim nie dopuścić do powstania, po stronie tych przedsiębiorców, którzy nie przestrzegają ww. przepisu u.r.t. nieuzasadnionej przewagi konkurencyjnej.

Teresa Wierzbowska

Doradca Zarządu ds. Public Affairs
Cyfrowy Polsat S.A.

Bezpieczne oazy w polskim internecie

O autorze

*Doradca Zarządu ds. Public Affairs,
Cyfrowy Polsat SA, Wiceprzewodnicząca
Rady Nadzorczej Związku Pracodawców
Branży Internetowej IAB Polska, Członek
Komisji Etyki Reklamy*

Większość legalnych usług VoD w Polsce to usługi o charakterze rodzinnym. Korzystają z nich nie tylko osoby dorosłe, lecz także użytkownicy poniżej 18 roku życia, którzy stanowią 10–15% odbiorców. W wielu serwisach je oferujących wydzielono specjalne sekcje dedykowane najmłodszym odbiorcom, zatem wrażliwość na potrzeby najmłodszych oraz małoletnich i ich rodziców jest naturalnie wpisana w specyfikę tego typu usług.

Większość serwisów VoD, jeszcze przed nowelizacją ustawy audiowizualnej rozszerzającej jej przepisy na serwisy internetowe, wprowadziła we własnym zakresie mechanizmy bądź wewnętrzne standardy chroniące małoletnich. Wprowadzenie nowych regulacji oraz w ich konsekwencji *Kodeksu Dobrych Praktyk* uporządkowało niektóre funkcjonujące rozwiązania i je rozszerzyło. Zgodnie z obowiązującymi normami, treści powinny być odpowiednio oznaczone lub zabezpieczone. Treści oznaczone to materiały skierowane, odpowiednio do grup powyżej 12, 16 oraz 18 roku życia. Istnieje także osobna kategoria treści,

które powinny być zabezpieczone tak, aby małoletni nie mieli do nich łatwego dostępu i tej kategorii dotyczy *Kodeks Dobrych Praktyk* wypracowany przez IAB Polska.

Ujednolicanie sposobu traktowania poszczególnych treści wiąże się z szeregiem nowych wyzwań stojących zarówno przed rynkiem, jak i Krajową Radą Radiofonii i Telewizji. Pomimo że większość treści prezentowanych przez serwisy z treściami wideo emitowano wcześniej w stacjach telewizyjnych oraz w kinach, usługodawcy internetowi dodatkowo we

Należy także pamiętać, że regulacje obejmują tylko część rynku. Analizując dane Megapanel PBI/Gemius widać, że w serwisach VoD jest dwukrotnie mniej najmłodszych odbiorców usług, czyli dzieci poniżej 14 roku życia, niż w szeroko rozumianej kategorii serwisów wideo, które często są poza polską jurysdykcją. Dzieci i ich rodzice nie mają tam gwarancji, że dostawca serwisu dopełnia staranności pod względem jakości i bezpieczeństwa usługi. W przypadku legalnych serwisów VoD treści zagrażające rozwojowi małoletnich i wymagające zabezpieczeń albo w ogóle nie występują, albo stanowią drobny ułamek

własnym zakresie zmuszeni są do weryfikacji poprawności oznaczenia wiekowego treści, ponieważ kategoryzacja jest inna w przypadku emisji kinowej niż emisji telewizyjnej czy internetowej. Nie ma zatem pewności, czy oznaczenia wiekowe nadane przez producentów tysiącom filmów są zgodne z wymogami regulatora względem usługodawców internetowych, jako że nie ma jednolitych standardów w tym zakresie.

Kolejnym sporym wyzwaniem jest wskazanie granicy pomiędzy treściami przeznaczonymi dla odbiorców dorosłych, które powinny być oznaczone odpowiednim znakiem „18+”, a treściami które powinny być dodatkowo zabezpieczone. Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji dostarcza wytyczne, jak należy przyporządkować poszczególne treści do kolejnych grup wiekowych w przypadku treści kierowanych do osób od 12, 16 i 18 roku życia. Nie wydała jednak jeszcze wytycznych, jak należy rozróżniać treści wymagające zabezpieczeń od tych skierowanych do widzów dorosłych. W tym przypadku obowiązek kategoryzacji spoczywa indywidualnie na dostawcach treści pozostawionym samym sobie.

całej oferty, niewpływający na jej całościowy charakter i są odpowiednio zabezpieczone. Treści nieodpowiednie są natomiast szeroko i łatwo dostępne w ponad 2 tysiącach serwisów kategoryzowanych w badaniu Megapanel PBI/Gemius jako pornograficzne.

Czy zatem szereg czasochłonnych zabiegów realizowanych przez dostawców treści VoD zlikwiduje problem dostępu małoletnich do pornografii i treści nieodpowiednich w internecie? Z pewnością nie, gdyż porównując tysiące, w żaden sposób niekontrolowanych, serwisów pornograficznych z kilkoma wyspecjalizowanymi serwisami VoD widać, że problem dostępu do pornografii leży zupełnie nie tam, gdzie próbujemy wspólnymi siłami, jako rynek z regulatorem, wprowadzić ład. Jaki zatem sens mają starania legalnego rynku w porozumieniu z regulatorem? Ich celem jest tworzenie bezpiecznych oaz usług odpowiednich dla całych rodzin, przy których mogą zasiąść zarówno rodzice, jak i dzieci, z przekonaniem, że dostawcom usług VoD nie jest wszystko jedno.

Lucyna Kirwil

Szkoła Wyższa Psychologii Społecznej
w Warszawie, EU Kids Online PL

Zagrożenia internetowe w oczach dzieci i rodziców

O autorze

Dr Lucyna Kirwil (psycholog) jest adiunktem w Szkole Wyższej Psychologii Społecznej w Warszawie. Zajmuje się psychologią mediów i psychologią agresji. Reprezentuje Polskę w EU Kids Online – paneuropejskim projekcie badań nad bezpieczeństwem dzieci w internecie, finansowanym przez Komisję Europejską.

W budowaniu systemu ochrony dzieci przed zagrożeniami internetowymi trzeba wziąć pod uwagę, co dzieci i dorośli uważają za zagrożenie w sieci, jaka liczba dzieci podejmuje zachowania ryzykowne oraz jakie konsekwencje mają dla nich negatywne doświadczenia w sieci.

Rodzice, tradycyjnie, za największe zagrożenie, które niesie internet dla ich dzieci, uznają kontakt z pornografią i agresją. Dzieci – zapewne pod wpływem rodziców – również są przekonane, że są to główne zagrożenia w sieci. Jednak więcej dzieci niż rodziców sądzi, że największe zagrożenie niesie kontakt z nieodpowiednimi treściami online, natomiast rodzice są mniej „czujni” w stosunku do tego zagrożenia. Tę różnicę między pokoleniami pokazuje tabela 1.

Mniej rodziców niż dzieci obawia się nieodpowiednich treści internetowych, a więcej rodziców niż dzieci ma obawy przed nieodpowiednimi kontaktami ze strony innych użytkowników sieci.

Tabela 1. Co najbardziej zagraża dzieciom w internecie wg dzieci i ich rodziców?

TYP ZAGROŻENIA	WG DZIECI (%)	WG RODZICÓW (%)
Nieodpowiednie treści: pornografia i seks	22	19
Nieodpowiednie treści: przemoc, agresja, sceny drastyczne	22	20
Inne nieodpowiednie treści: narkotyki, nienawiść, rasizm, samobójstwa, samookaleczenia	12	10
Nieodpowiednie treści razem	56	49
Nieodpowiednie zachowanie innych użytkowników	20	29
Nieodpowiednie kontakty: uwodzenie, pedofilia	14	13
Nieodpowiednie kontakty razem	34	42

Źródło danych: EU Kids Online; Livingstone, Kirwil, Ponte i Staksrud (2014)

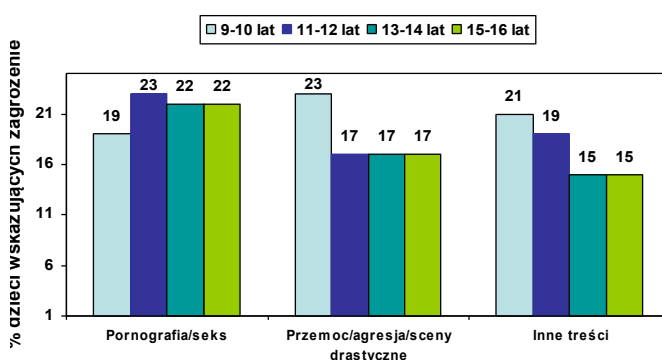
Ponad połowa, bo 58%, rodziców nie wie, że ich dzieci miały kontakt z treściami pornograficznymi lub erotycznymi w internecie (Kirwil, 2011). Dzieci z takimi doświadczeniami prawdopodobnie ukrywają je przed rodzicami. Świadczą o tym wskaźniki procentowe prób odwiedzania przez dzieci zablokowanych filtrem rodzicielskim pornograficznych stron internetowych. W Europie w I półroczu 2014 roku prawie połowa tych prób to sięganie po pornografię i materiały erotyczne (Laboratorium Kaspersky, 2014).

Wraz z wiekiem – między 9 a 16 rokiem życia – zmniejsza się odsetek dzieci, które obawiają się ekspozycji na nieodpowiednie treści w internecie, ale dotyczy to tylko treści niezwiązanych z pornografią i erotyką. Jak pokazuje rycina 1, między 9 a 12 rokiem życia następuje wzrost odsetka dzieci obawiających się treści pornograficznych (z 19% do 23%). Tendencja ta, choć z nieco mniejszym nasileniem, utrzymuje się do 16 roku życia.

Dzieci zaskoczone ekspozycją na nieodpowiednie treści w internecie reagują lękiem, obrzydzeniem oraz innymi reakcjami negatywnymi, a niedojrzała analiza tych treści prowadzi u nich do kształtowania się wypaczonego obrazu erotyki i przemocy (Kirwil, 2012; Livingstone, Kirwil, Ponte i Staksrud, 2014).

Z przytoczonych badań wynika, że rodzice powinni czujnie regulować dostęp dzieci do treści potencjalnie zagrażających i wyposażyć je w narzędzia niezbędne do bezpiecznego korzystania z materiałów dostępnych w internecie. Jest to możliwe pod warunkiem dostarczenia stosownych instrumentów przez dostawców usług internetowych: informacji o zawartości oraz klasyfikacji wiekowej oferowanych programów.

Ryc. 1. Jak z wiekiem dzieci zmieniają się zagrożenia internetowe?

Źródła cytowane:

1. Kaspersky Lab (2014, maj). Dzieci online: przepis na bezpieczeństwo. Raport 29.05.2014: http://www.securelist.pl/analysis/7277,dzieci_online_przepis_na_bezpieczenstwo.html.
2. Kirwil, L. (2011). Polskie dzieci w Internecie. Zagrożenia i bezpieczeństwo – część 2. Częściowy raport z badań EU Kids Online II, przeprowadzonych wśród dzieci w wieku 9–16 lat i ich rodziców. Warszawa: SWPS – EU Kids Online – PL. http://test.swps.pl/images/stories/zdjecia/eukidsonline/l_kirwil_raport_polska_eu_kidsonline_v3.pdf.
3. Kirwil, L. (2012). Czy kontakt z przemocą na ekranie pozostawia traumatyczne doświadczenia? W: H. J. Grzegółowska-Klarkowska (red.) *Agresja, socjalizacja, edukacja. Refleksje i inspiracje* (s. 56–81). Warszawa: Wydawnictwo Akademii Pedagogiki Specjalnej.
4. Livingstone, S., Kirwil, L., Ponte, C. i Staksrud, E. (2013, February). In their own words: What bothers children online? Raport z badań. London: LSE, EU Kids Online III. <http://www.lse.ac.uk/media@lse/research/EUKidsOnline/EU%20Kids%20III/Reports/Intheirownwords020213.pdf>.
5. Livingstone, S., Kirwil, L., Ponte, C. i Staksrud, E. (2014). In Their Own Words. *European Journal of Communication*, 29(3), 271–288.

Szymon Wójcik

Koordynator programu saferinternet.pl
Fundacja Dzieci Niczyje

Dostęp najmłodszych do szkodliwych treści online

O autorze

Jest absolwentem socjologii – stosowanych nauk społecznych na Uniwersytecie Warszawskim. Pracuje w Fundacji Dzieci Niczyje, gdzie koordynuje działania dotyczące bezpieczeństwa dzieci w internecie w ramach Polskiego Centrum Programu Safer Internet. Angażuje się również w prowadzenie badań dotyczących tej tematyki. Był polskim koordynatorem badań EU NET ADB dotyczących problemu nadużywania internetu wśród młodzieży. Jest autorem lub współautorem szeregu publikacji dotyczących zagrożeń internetowych wśród dzieci i młodzieży.

W 2014 roku Fundacja Dzieci Niczyje obchodzi okrągłe dziesięciolecie programu *Dziecko w Sieci*. Od ponad dekady staramy się zapewnić najmłodszemu bezpieczeństwo w środowisku online. Jest to złożona kwestia, jednak jednym z podstawowych problemów na tym polu jest dostęp dzieci do szkodliwych treści. Nie jest to problem nowy. O ile jednak wcześniej mieliśmy do czynienia przede wszystkim ze statycznymi obrazami bądź opisami, o tyle współcześnie są to często materiały filmowe, które mogą wywołać u młodego odbiorcy silniejsze wrażenie.

Zazwyczaj wyróżnia się następujące kategorie niepożądanych treści, które mogą wywierać szkodliwy wpływ na młodego odbiorcę:

- pornografia i treści o charakterze seksualnym,
- nadmierna przemoc i okrucieństwo,
- tzw. „mowa nienawiści” oraz treści ksenofobiczne i rasistowskie,
- treści promujące zachowania autodestrukcyjne, takie jak anoreksja, bulimia, zażywanie narkotyków, samookaleczenia lub samobójstwa.

Najbardziej powszechny jest kontakt dzieci i młodzieży z pornografią. Według badań przeprowadzonych przez Fundację Dzieci Niczyje w 2012 roku wśród polskich gimnazjalistów¹, kontakt z takimi materiałami miało ponad dwie trzecie nastolatków. Warto dodać, że często jest to kontakt niezamierzony i niechciany. Ponad 40% gimnazjalistów spotkało się z przekazami pełnymi przemocy i nienawiści, 28% ze stronami zawierającymi porady na temat skrajnego odchudzania, 22% ze stronami przedstawiającymi samookaleczenia, a 16% ze stronami na temat samobójstw. Skala dostępu młodzieży do szkodliwych materiałów jest więc znacząca.

Choć większość z nas zgodzi się ze stwierdzeniem, że dostęp do takich treści jest dla dzieci niepożądany, warto dogłębnie zastanowić się, jakie mogą być jego konsekwencje. Przykładowo, pornografia oglądana przez młodych ludzi, którzy dopiero kształtują swoją seksualność, ma bardzo negatywny wpływ na ich rozwój. Zupełnie nierealnie przedstawioną seksualność mogą oni w przyszłości traktować jako wzorzec zachowań. Co więcej, większość materiałów porno-

graficznych ukazuje seks, w którym kobiety są absolutnie uprzedmiotowione, a w wielu przypadkach po prostu przemoc seksualną.

Kwestia zabezpieczenia młodych odbiorców przed szkodliwymi treściami nie jest prosta. Oczywiście istnieją programy filtrujące, jednak nie cieszą się one dużą popularnością. Związane są z nimi także liczne problemy techniczne. Inną drogą jest zobowiązanie serwisów, które mogą zawierać treści przeznaczone wyłącznie dla dorosłych, do realnego zabezpieczenia dostępu osobom poniżej 18 roku życia. W tym kierunku zmierza *Kodeks dobrych praktyk w sprawie szczegółowych zasad ochrony małoletnich w audiowizualnych usługach medialnych na żądanie*. Z zadowoleniem przyjąć należy wytyczne, które zobowiązują do zabezpieczenia nieodpowiednich dla dzieci treści poprzez rozbudowane systemy weryfikacji wieku oparte o płatności, w przeciwieństwie do powszechnie stosowanych, ale niewystarczających, pytań o wiek.

Kluczowe dla zapewnienia dzieciom bezpieczeństwa online jest współdziałanie różnych środowisk, w tym: instytucji publicznych, organizacji społecznych oraz branży internetowej. Przyjęty kodeks jest dobrym przykładem takiej współpracy i mamy nadzieję, że przystąpi do niego jak najwięcej serwisów internetowych.

¹Badanie EU-NET-ADB, realizacja FDN 2012, N=2045. Więcej w: Joanna Włodarczyk, *Zagrożenia związane z korzystaniem z internetu przez młodzież. Wyniki badania EU NET ADB*, „Dziecko krzywdzone. Teoria, badania, praktyka” Vol. 12 Nr 1 (2013)

Dagmara Krześcińska

Ekspert ds. reputacji i CSR
w UPC Polska

Skuteczna ochrona – odpowiednie narzędzia i edukacja

O autorze

Koordynuje realizację programów społecznych, których celem jest zwiększanie kompetencji cyfrowych. Członek Rady Programowej Szerokiego Porozumienia na Rzecz Umiejętności Cyfrowych, Rady ds. Polityki Senioralnej przy MPiPS oraz Komisji Ekspertów ds. Osób Starszych przy Rzeczniku Praw Obywatelskich. Od wielu lat zaangażowana w akcje społeczne. Uhonorowana tytułem „Przyjaciół Dzieci Szczecina”, otrzymała także nagrodę Liberty Global (spółki-matki UPC Polska) dla najbardziej zaangażowanych społecznie pracowników z całego świata.

UPC Polska od lat dostrzega konieczność ochrony małoletnich przed niepożądanymi treściami w internecie i telewizji oraz rolę rodziców w decydowaniu o zakresie dostępu dzieci do zawartości dostarczanej przez te media. Jednak aby ochrona dzieci i młodzieży była naprawdę skuteczna, konieczne jest połączenie edukacji dorosłych i dzieci ze świadomym używaniem właściwych narzędzi. UPC wprowadziło m.in. następujące rozwiązania techniczne:

- **Pakiet Bezpieczeństwa (usługi internetowe)**
Pakiet jest udostępniany bezpłatnie i obejmuje licencję na 3 urządzenia, również mobilne. W ramach tego pakietu dostępna jest: **kontrola rodzicielska umożliwiająca** monitorowanie stron odwiedzanych przez dzieci i ich zablokowanie; ochrona przed hakerami – **Firewall**; ochrona przed niechcianą korespondencją – **AntySpam**; **ochrona przed oprogramowaniem szpiegującym**; **oprogramowanie antywirusowe**. Korzystając z kontroli rodzicielskiej warto pamiętać o **mechanizmie „białej listy”**, który jest je-

dyną skuteczną metodą ograniczenia dostępu dzieci do treści niepożądanych. Polega on na zablokowaniu dostępu do wszystkich stron internetowych, a następnie odblokowaniu dostępu do wybranych treści. Dzięki temu całkowita kontrola treści dostępnej dla dzieci pozostaje w rękach rodziców.

- **Zabezpieczenie treści w usłudze Video on Demand (VoD)**

Rodzic może **samodzielnie określać poziom stosowanej kontroli w stosunku do wszystkich treści telewizyjnych**. Dzięki kontroli rodzicielskiej w usługach VoD rodzice mogą ograniczyć dzieciom dostęp do niepożądanych oraz płatnych treści. Możliwe jest zabezpieczenie hasłem (PIN) dostępu do poszczególnych treści w podziale na kategorie wiekowe, dzięki czemu dzieci w różnym wieku będą miały dostęp do właściwych programów i rozrywki. Natomiast dostęp do listy tytułów przeznaczonych dla osób dorosłych jest zabezpieczony automatycznie dodatkowym kodem (PIN2). Odblokowanie wymaga zmiany PIN-u.

Instalacja Pakietu Bezpieczeństwa oraz korzystanie z kontroli rodzicielskiej w usłudze VoD jest proste i nie wymaga wysokich umiejętności cyfrowych. Samodzielne uruchomienie pakietu oraz kontroli rodzicielskiej jest też doskonałą okazją do zwiększenia swojej wiedzy o tym, jak działa internet i jak skutecznie chronić siebie i bliskich w sieci.

Dziś, gdy wielu młodych ludzi korzysta z sieci za pośrednictwem tabletów i telefonów komórkowych, możliwość korzystania z Pakietu Bezpieczeństwa na urządzeniach mobilnych po raz pierwszy daje rodzicom szansę na skuteczną ochronę dzieci w sieci także poza domem.

Niezależnie od wprowadzonych rozwiązań stawiamy na edukację i wsparcie użytkowników internetu w tym zakresie (więcej informacji na stronie <http://www.upc.pl/internet/poznaj-internet-upc/bezpieczenstwo-w-sieci/>).

Kodeks Dobrych Praktyk

w sprawie szczegółowych
zasad ochrony małoletnich
w audiowizualnych
usługach medialnych
na żądanie

z dnia 26 czerwca 2014 roku

Preambuła

I. W myśl art. 47e ust. 1 Ustawy o radiofonii i telewizji (tekst jednolity w Dz.U. z roku 2011, Nr 43, poz. 226 ze zm.) zabronione jest publiczne udostępnianie audiowizualnej usługi medialnej na żądanie, w ramach której są dostępne w katalogu audycje lub inne przekazy, o których mowa w art. 18 ust. 4 ww. Ustawy (tj. audycji lub innych przekazów zagrażających fizycznemu, psychicznemu lub moralnemu rozwojowi małoletnich, w szczególności zawierających treści pornograficzne lub w sposób nieuzasadniony eksponujących przemoc), bez stosowania zabezpieczeń technicznych lub innych odpowiednich środków, mających na celu ochronę małoletnich przed ich odbiorem.

II. Celem niniejszego Kodeksu jest określenie szczegółowych warunków, jakim odpowiadać mają powyższe zabezpieczenia techniczne lub inne odpowiednie środki, mające na celu ochronę małoletnich przed odbiorem ww. audycji lub innych przekazów, o których mowa w art. 18 ust. 4 Ustawy o radiofonii i telewizji.

III. Podczas opracowywania niniejszego Kodeksu kierowano się potrzebą zapewnienia skutecznej ochrony małoletnich przed szkodliwymi dla nich treściami, uwzględniając możliwości techniczne i stopień szkodliwości audycji lub innych przekazów dla małoletnich w poszczególnych kategoriach wiekowych oraz specyfikę audiowizualnych usług medialnych na żądanie.

1. Definicje

- 1.1. Dla potrzeb niniejszego Kodeksu przyjmuje się następujące znaczenie pojęć:
 - 1.1.1. **AUM na żądanie** – usługa medialna w rozumieniu *Ustawy o radiofonii i telewizji* świadczona w ramach prowadzonej w tym zakresie działalności gospodarczej, polegająca na publicznym udostępnianiu audycji audiowizualnych na podstawie katalogu ustalonego przez podmiot dostarczający usługę;
 - 1.1.2. **IAB Polska** – Związek Pracodawców Branży Internetowej Interactive Advertising Bureau Polska, z siedzibą w Warszawie pod adresem ul. Krucza 16/22, 00-526 Warszawa, wpisany do rejestru stowarzyszeń Krajowego Rejestru Sądowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy w Warszawie pod numerem KRS 0000258896, numer identyfikacji podatkowej NIP 521-34-18-62;
 - 1.1.3. **Kodeks** – przyjęty i stosowany przez IAB Polska *Kodeks Dobrych Praktyk w sprawie szczegółowych zasad ochrony małoletnich w audiowizualnych usługach medialnych na żądanie*;

- 1.1.4. **Małoletni** – osoby poniżej 18 roku życia;
- 1.1.5. **Podmiot dostarczający audiowizualną usługę medialną (AUM) na żądanie (Dostawca)** – osoba fizyczna, osoba prawna lub osobowa spółka handlowa ponosząca odpowiedzialność redakcyjną za wybór treści usługi medialnej i decydująca o sposobie zestawienia tej treści;
- 1.1.6. **Publiczne udostępnianie AUM na żądanie** – świadczenie ww. usługi w sposób umożliwiający ogółowi użytkowników, w wybranym przez nich momencie i na ich życzenie, odbiór wybranej przez nich audycji z katalogu udostępnionego w ramach takiej usługi;
- 1.1.7. **Strona/y** – Podmiot dostarczający AUM na żądanie, który jest sygnatariuszem (poprzez złożenie oświadczenia o przystąpieniu) niniejszego *Kodeksu* i posiada siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 1.1.8. **Treści nieodpowiednie** – audycje lub inne przekazy, o których mowa w art. 18 ust. 4 *Ustawy o radiofonii i telewizji* (tj. audycje lub inne przekazy zagrażające fizycznemu, psychicznemu lub moralnemu rozwojowi małoletnich, w szczególności zawierające treści pornograficzne lub w sposób nieuzasadniony eksponujące przemoc);
- 1.1.9. **Ustawa o radiofonii i telewizji** – ustawa z dnia 29 grudnia 1992 r. o radiofonii i telewizji (tekst jednolity w Dz. U. z roku 2011, Nr 43, poz. 226 ze zm.);
- 1.1.10. **Usługobiorca** – każda osoba fizyczna, która korzysta z danej AUM na żądanie.

2. Postanowienia ogólne

2.1. Niniejszy *Kodeks*:

- 2.1.1. Stanowi kodeks dobrych praktyk w rozumieniu art. 2 punkt 5) *Ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym*, czyli zbiór zasad postępowania, a w szczególności norm etycznych i zawodowych Stron, które zobowiązały się do ich przestrzegania;
- 2.1.2. Posiada charakter komplementarny w stosunku do przepisów obowiązującego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej prawa;
- 2.1.3. Obowiązuje Strony niezależnie od tego, jakie technologie wykorzystują one w celu świadczenia AUM na żądanie.

2.2. Stroną *Kodeksu* jest każdy Podmiot dostarczający AUM na żądanie, któryłoży wobec IAB Polska pisemne oświadczenie o przystąpieniu do *Kodeksu* (wzór oświadczenia stanowi Załącznik nr 1 do *Kodeksu*).

3. Warunki jakim odpowiadać mają zabezpieczenia techniczne lub inne odpowiednie środki, mające na celu ochronę małoletnich przed odbiorem Treści nieodpowiednich

- 3.1. Publiczne udostępnianie audiowizualnej usługi medialnej na żądanie, w ramach której są dostępne w katalogu Treści nieodpowiednie może odbywać się tylko i wyłącznie przy zastosowaniu następujących zabezpieczeń technicznych lub innych odpowiednich środków, mających na celu ochronę Małoletnich przed odbiorem ww. Treści:
 - a) systemu, w ramach którego Treść nieodpowiednia będzie mogła zostać udostępniona Usługobiorcom dopiero po weryfikacji ich pełnoletności poprzez:
 - i. podanie przez Usługobiorcę danych karty kredytowej w celu np. sprawdzenia

jej ważności, preautoryzacji lub tymczasowego zablokowania symbolicznej kwoty środków (np. jednorazowo na etapie rejestracji Usługobiorcy lub każdorazowo na etapie logowania się lub zapoznawania się przez Usługobiorcę z daną Treścią nieodpowiednią) i/lub

- ii. uiszczenie płatności (np. jednorazowych, abonamentowych, przy pierwszej próbie dostępu do Treści nieodpowiednich przez danego Usługobiorcę) za dostęp do Treści nieodpowiednich (za pomocą karty kredytowej, bankowego przelewu elektronicznego lub innego równoważnego rozwiązania np. PayPal).

lub

- b) innego systemu, który uzależni uzyskanie przez Usługobiorcę dostępu do Treści nieodpowiednich od skutecznej weryfikacji pełnoletności Usługobiorcy. W przypadku stosowania przez Dostawcę systemu innego niż opisany w punkcie a) powyżej, Dostawca powiadomi o tym zamiarze/fakcie IAB Polska.

- 3.2. W przypadku stosowania jednego z ww. modeli, w miarę istnienia możliwości technicznych, Strona *Kodeksu* może również dobrowolnie ustawić, w ramach serwisu oferującego AUM na żądanie, tzw. tryb bezpieczny polegający na tym, że w ramach katalogu (w wyniku uprzedniego filtrowania) będą wyświetlane tylko takie audycje i przekazy, które nie stanowią Treści nieodpowiednich. Dezaktywacja trybu bezpiecznego powinna następować po wpisaniu np. kodu PIN (ciąg znaków alfanumerycznych) lub innego równoważnego rozwiązania.
- 3.3. Usługobiorca, którego wiek został zweryfikowany w jeden z powyższych sposobów (punkty 3.1.a) lub b)), może mieć dostęp do Treści nieodpowiednich w dowolnych modelach płatności oferowanych w ramach serwisu oferującego AUM na żądanie.

4. Naruszenie postanowień *Kodeksu*

- 4.1. Każda Strona *Kodeksu* jest zobowiązana przestrzegać postanowień *Kodeksu* w takim zakresie, w jakim zostały one do niej skierowane.
 - 4.1.1. Każda Strona *Kodeksu* jest zobowiązana do dokonywania oceny skuteczności stosowanych przez siebie zabezpieczeń co najmniej raz na dwa (2) lata.
- 4.2. W przypadku stwierdzenia przez IAB Polska poważnego naruszenia *Kodeksu* przez Stronę, odpowiedni organ/ciało IAB Polska albo osoba/osoby przez niego wyznaczone poinformują Stronę o stwierdzonym fakcie naruszenia, wyznaczając jednocześnie odpowiedni termin na ustosunkowanie się do zarzutów i/lub usunięcie naruszenia. Poinformowanie może nastąpić drogą elektroniczną na adres wskazany przez Stronę.

5. Postanowienia końcowe

- 5.1. Informacje na temat podmiotów posiadających status Strony *Kodeksu* będą podane do publicznej wiadomości przez IAB Polska za pośrednictwem ogólnodostępnej strony internetowej.
- 5.2. Bieżący nadzór nad przestrzeganiem *Kodeksu* oraz orzekanie w sprawach stwierdzonych naruszeń należą do wyłącznej kompetencji Sądu Koleżeńckiego IAB Polska. **Sąd Koleżeński IAB Polska zostanie powołany przez IAB Polska w terminie dwóch (2) miesięcy kalendarzowych licząc od dnia wejścia w życie *Kodeksu*. Sąd Koleżeński IAB Polska będzie niezawisłym ciałem,**

a jego skład będzie wyłaniany spośród osób będących ekspertami w obszarze związanym z przedmiotem *Kodeksu*.

5.3. *Kodeks* uwzględnia w szczególności postanowienia *Ustawy o radiofonii i telewizji*, *Dyrektywy o audiowizualnych usługach medialnych* (Dyrektywa PE i Rady 2010/13/UE z dnia 10 marca 2010 r. – Dz. U. UE L 95/1), a także treść Sprawozdania Komisji dla PE, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego oraz Komitetu Regionów w sprawie stosowania zalecenia Rady z dnia 24 września 1998 r. dotyczącego ochrony małoletnich i poszanowania godności ludzkiej oraz zalecenia Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 20 grudnia 2006 r. w sprawie ochrony małoletnich, godności ludzkiej oraz prawa do odpowiedzi w odniesieniu do konkurencyjności europejskiego przemysłu audiowizualnego oraz internetowych usług informacyjnych – ochrona dzieci w świecie cyfrowym /KOM/2011/0556 wersja ostateczna.

5.4. W przypadku zmiany *Kodeksu* każda jego Strona zostanie o tym powiadomiona z wyprzedzeniem co najmniej 30 dni. W razie braku odstąpienia przez Stronę od *Kodeksu* w powyższym terminie uznaje się, że akceptuje ona nowe postanowienia.

5.5. Każda Strona jest uprawniona do odstąpienia od *Kodeksu* w dowolnym momencie. Do powyższego powinno dojść w formie pisemnej.

5.6. Załączniki do niniejszego *Kodeksu* stanowią jego integralną część.

5.6.1. ***Kodeks* wchodzi w życie w terminie 30 dni licząc od dnia jego uchwalenia.**

INFORMACJA DLA PODMIOTÓW NIEBĘDĄCYCH STRONAMI KODEKSU:

Informuje się, że – zgodnie z art. 7 pkt 1) Ustawy o nieuczciwych praktykach rynkowych – podawanie przez przedsiębiorcę informacji, że zobowiązał się on do przestrzegania niniejszego Kodeksu, jeżeli jest to niezgodne z prawdą, stanowi nieuczciwą praktykę rynkową w rozumieniu ww. Ustawy i może stanowić podstawę do wszczęcia przez Prezesa UOKiK postępowania ws. praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów.

Załączniki

1. Oświadczenie o przystąpieniu do *Kodeksu*

Załącznik numer 1

..... (miejscowość), (data)

OŚWIADCZENIE O PRZYSTĄPIENIU do *Kodeksu dobrych praktyk VoD w zakresie ochrony małoletnich*

Działając w imieniu
z siedzibą w
numer KRS/NIP(dalej jako „Strona”), niniejszym
oświadczam o przystąpieniu Strony do Kodeksu dobrych praktyk VoD w zakresie ochrony małoletnich w brzmieniu określonym w dokumencie stanowiącym załącznik do niniejszego oświadczenia.

W imieniu Strony:

.....

(proszę wpisać imię i nazwisko osoby, która złożyła podpis powyżej)

.....

(proszę wpisać imię i nazwisko osoby, która złożyła podpis powyżej)

Załączniki:

1. Kopia odpisu KRS (lub innego właściwego rejestru) Strony i pełnomocnictwo (jeżeli występuje);
2. *Kodeks dobrych praktyk VOD w zakresie ochrony małoletnich.*

